

УДК 657.37

МІЖНАРОДНІ ТА ВІТЧИЗНЯНІ ЗАСАДИ СКЛАДАННЯ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ: МЕТА, ЯКІСНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ, ПРИНЦИПИ

**В.В. Дубовая, кандидат економічних наук. Полтавський національний технічний
університет ім. Ю. Кондратюка.**

Постановка проблеми. Сучасні українські підприємства, як і тисячі компаній у всьому світі, які бажають вийти на світові ринки капіталу, мають складати фінансову звітність за МСФЗ/МСБО. І хоча в законодавчому порядку встановлено, що «національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку – це нормативно-правовий акт, затверджений Міністерством фінансів України, що визначає принципи та методи ведення бухгалтерського обліку і складання фінансової звітності, що не суперечать міжнародним стандартам» [1], П(С)БО їм відповідають не повністю. Зарубіжні фахівці з міжнародного обліку після дослідження розбіжностей між національними стандартами бухгалтерського обліку різних країн і МСБО сформулювали дві основні ознаки розбіжностей: «відсутність» – це ті розбіжності, які виникають унаслідок того, що окремі МСБО не включені до НСБО; «розходження» – розбіжності, які стосуються різного підходу до однакових облікових питань [2].

З цієї причини, наприклад, у Російській Федерації на рівні міністерства фінансів було здійснено порівняльний аналіз основних вимог до бухгалтерської (фінансової) звітності за МСБО і російськими стандартами бухгалтерського обліку з поясненням сутності кожного розходження [3].

Основоположним документом, що допомагає трактувати МСБО, є розроблена у 1989 р. Концептуальна основа складання та подання фінансових звітів [4], основні положення якої у 1997 році включено до МСБО 1 «Подання фінансової звітності» [5]. Концептуальна основа охоплює такі елементи: мету фінансових звітів; основоположні припущення; якісні характеристики фінансових звітів; визначення, визнання та оцінку елементів фінансових звітів; концепції капіталу та збереження капіталу. Деякі її складові не було включено до вітчизняної нормативно-правової бази, а деякі ймовірно мають розходження.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Так, керівник проекту «Навчальна програма з бух-

галтерського обліку в Україні» Джон Стед відзначив, що «хоча П(С)БО основані на МСБО, їм дуже бракує деталізації (в середньому П(С)БО на 40% коротші, ніж їх аналоги МСБО)», і тому для наближення П(С)БО до МСБО рекомендував, окрім розробки національних положень, пояснити їх загальну філософію, доповнити національні стандарти більш повними визначеннями та пояснювальними прикладами для їх кращого розуміння [6].

Окрім вітчизняні автори вважають за необхідне розробити вітчизняну Концептуальну основу фінансового обліку та звітності. Так, Н. Литвин аргументує це тим, що такі країни, як США, Канада, Австралія, Нова Зеландія та Великобританія розробили власні концептуальні основи, та пропонує під час розроблення подібного вітчизняного документа взяти за основу проект спільної Концептуальної основи, яка розробляється Радою зі стандартів фінансового обліку США та Радою з Міжнародних стандартів бухгалтерського обліку [7].

Дослідженнями окремих базових засад бухгалтерського обліку у порівнянні із світовими засадами, зокрема дослідженнями міжнародного та вітчизняного підходів до визначення принципів бухгалтерського обліку та якісних характеристик інформації, займалися такі вчені як Н. Гура [8], Н. Цветкова [9], Т. Кучеренко [10, 11].

Постановка завдання. Метою статті є дослідження повноти висвітлення й однозначного тлумачення у вітчизняних нормативних документах міжнародного підходу щодо визначення мети, якісних характеристик і принципів складання фінансової звітності.

Виклад основного матеріалу. Вивчення міжнародної Концептуальної основи складання та подання фінансових звітів дозволяє перш за все встановити міжнародний підхід стосовно основної групи користувачів фінансових звітів. Так, у ній зазначено, що «оскільки інвестори є постачальниками венчурного капіталу підприємству, подання фінансових звітів, які відповідають їхнім потребам, також відповідатиме більшості потреб інших користувачів фінансових звітів» [4, п. 10]. Іншими словами, основною групою користувачів

© Дубовая В.В., 2010.

фінансових звітів визнано інвесторів підприємства, котрі на підставі фінансових звітів аналізують фінансові наслідки управління, оцінюють ефективність управління для прийняття рішень щодо нового призначення або заміни керівництва, приймають економічні рішення стосовно продажу чи збереження інвестицій у підприємство. Це означає, що згідно з міжнародними стандартами фінансові звіти слід складати з позицій інвесторів підприємства. Така орієнтованість обліку відповідає британо-американській моделі, якій притаманний мікроекономічний підхід, на відміну від континентальної моделі, що орієнтована на потреби держави. Разом з цим, у США основними користувачами фінансової звітності визнано не лише інвесторів, але й кредиторів [12].

Ідентифікацію основної групи користувачів фінансової звітності можна вважати вихідною тезою складання фінансових звітів за міжнародними засадами, оскільки таке положення дає зрозуміти, для кого в цілому складають фінансові звіти. У той час, як потреби всіх інших користувачів фінансової звітності (серед яких працівники, позикодавці, постачальники, торговельні кредитори, клієнти, уряд та урядові установи, громадськість) є дуже різноманітними й потребують лише певних видів інформації. У вітчизняному законодавстві конкретних користувачів фінансової звітності не названо, але наведено приклади їх інформаційних потреб [13].

Відповідно до Концептуальної основи метою фінансових звітів є надання інформації про фінансовий стан, результати діяльності та зміни у фінансовому стані підприємства, яка є корисною для широкого кола користувачів у прийнятті ними економічних рішень. Але при розкритті змісту мети визначено один важливий інформаційний аспект фінансових звітів таким чином: «Економічні рішення, що їх приймають користувачі фінансових звітів, вимагають оцінки здатності підприємства генерувати грошові кошти та їх еквіваленти, а також часу та впевненості в їх генеруванні» [4, п. 15]. Після чого пояснено роль конкретних фінансових звітів у наданні інформації щодо здатності генерування грошових коштів та їх еквівалентів. Так, інформація балансу стосовно економічних ресурсів, які контролюються підприємством, використовується для оцінювання здатності підприємства генерувати грошові кошти та їх еквіваленти у майбутньому шляхом визначення показників ліквідності й платоспроможності підприємства, прогнозування майбутніх потреб у позиках. Інформація звіту про рух грошових коштів є для користувача базою для оцінювання здатності підприємства впродовж звітного періоду генерувати грошові кошти та їх еквіваленти, визначає потреби підприємства у використанні цього руху грошо-

вих коштів. Саме передбачення окремого документу – звіту про рух грошових коштів (який було запроваджено у світовій практиці лише декілька десятиріччя тому [14]) – підкреслює необхідність інформації не лише про потік прибутків, а й про грошові потоки підприємства.

У вітчизняному законодавстві визначено: «Метою ведення бухгалтерського обліку і складання фінансової звітності є надання користувачам для прийняття рішень повної, правдивої та неупередженої інформації про фінансовий стан, результати діяльності та рух грошових коштів підприємства» [1]. Таким чином, у вітчизняних засадах визначення мети складання фінансової звітності повністю відповідає міжнародному, але надається у більш скороченому варіанті. Водночас вітчизняне формулювання мети фінансової звітності містить окремі якісні характеристики інформації фінансових звітів.

У міжнародній Концептуальній основі виділено чотири таких характеристики, завдяки яким інформація фінансових звітів стає корисною для користувачів: зрозумілість, доречність, достовірність, зіставність. Проте саме достовірності приділено найбільшої уваги, розкрито її зміст. Так, перелічено п'ять обов'язкових ознак інформації, яку можна було вважати достовірною: правдиве подання, превалювання сутності над формою, нейтральність, обачність, повнота [4, п. 31-38].

Ті ж якісні характеристики фінансової звітності перелічено у ПСБО [13]. Проте значення поняття достовірності фінансової інформації по суті обмежено ознаками правдивого подання (без помилок і переколювань) та нейтральності (без упередження). При цьому такі міжнародні ознаки, як обачність, повне висвітлення, превалювання сутності над формою, включено до переліку основних принципів бухгалтерського обліку та фінансової звітності [1] та переліку принципів підготовки фінансової звітності [13], що за складом є тотожними і містять десять принципів.

У міжнародній Концептуальній основі фінансових звітів сформульовано два основоположні облікові принципи-припущення: принцип нарахування і припущення безперервності. Так, для того, щоб відповідати поставленій меті, фінансові звіти складаються на основі принципу нарахування, згідно з яким результати операцій та інших подій визначаються в тих звітних періодах, коли вони відбуваються, а не тоді, коли отримують чи сплачують грошові кошти. Вважається, що саме цей принцип дозволяє користувачам отримати більше інформації, оскільки такі фінансові звіти інформують не тільки про отримані або виплачені грошові кошти у минулому, але й про очікувані отримання грошових коштів та зобов'язання вип-

латити в майбутньому (в умовах господарювання, коли, як правило, здійснення розрахунків відбувається після моменту реалізації).

Слід підкреслити, що у міжнародній Концептуальній основі йдеться лише про принцип нарахування, що вочевидь означає, що відповідність доходів і витрат є й так загально визнаною, і тому не потребує акценту. Вітчизняний варіант формулювання принципу нарахування та відповідності доходів і витрат по суті охоплює два положення – принцип нарахування та принцип відповідності доходів і витрат, які, до речі, в американських Положеннях про концепції фінансового обліку викладено окремо [7].

Припущення безперервності відповідно до Концептуальної основи означає, що фінансові звіти складають, як правило, діючі підприємства, які не мають наміру ліквідуватися чи суттєво звужувати масштаби своєї діяльності. У випадку, якщо підприємство має такий намір або потребу, слід розкрити цю інформацію, щоб не вводити користувачів в оману. Отже, це є не стільки принципом підготовки фінансової звітності, скільки базовим припущенням, якщо не заявлено протилежне.

Американські автори обґрунтовують припущення безперервності (діючого підприємства) тим, що фірма, яка незабаром припинить функціонування (ліквідується, у тому числі у випадку банкрутства), як правило, має меншу загальну (ліквідаційну) вартість активів, ніж підприємство, що продовжує функціонувати [14]. Це в першу чергу стосується таких активів, як виробниче обладнання, яке у випадку можливості ліквідації підприємства бухгалтери мають оцінювати за ліквідаційною вартістю [15, с. 26].

В англійській практиці обліку використовують поняття постійного інтересу (аналог принципу безперервності), яке означає, що при складанні фінансових звітів діючого підприємства, яке не має намірів ліквідуватися чи значно скоротити масштаб операцій, активи слід оцінювати не за ціною їх розпродажу (оскільки їх планується використовувати тривалий час), а за ціною їх купівлі [16]. Тобто, сутність цього принципу фактично полягає в тому, що активи такого підприємства слід оцінювати за історичною собівартістю.

Поняття обачності відповідно до Концептуальної основи означає дотримання певної обережності при складанні фінансових звітів за умов невизначеності, щоб запобігати завищенню активів і доходів та заниженню зобов'язань і витрат. Але разом з цим також зазначено, що дотримання принципу обачності не дозволяє навмисно занижувати активи або дохід чи навмисно завищувати зобов'язання або витрати. У вітчизняному законодавстві [1; 9] такого суттєвого доповнення немає, хоча, як відомо, в країнах з розвинутою економікою традиційно на-

магаються завищувати прибутки, а в країнах з перехідною економікою – занижувати.

В американській практиці обліку, виходячи з припущення, що керівництво підприємства зацікавлене надавати сприятливі фінансові звіти про діяльність підприємства, діють принципи консерватизму та реалізації. Сутність консерватизму полягає в тому, що дохід визнається тільки тоді, коли на це існує обґрунтована впевненість; а витрати визнаються, як тільки виникає обґрунтована можливість. Принцип реалізації означає, що сума визнаного доходу має бути меншою, ніж продажна ціна реалізованих товарів і послуг на очікувану суму безнадійних боргів [15, с. 44-46].

Англійські автори поняття обачності трактують у контексті моменту визнання прибутків та збитків. Так, дохід і прибуток визнають тільки після їх реалізації у формі грошових коштів чи інших активів, які мають грошовий вимір (наприклад, дебіторської заборгованості, щодо якої є впевненість, що дебітори сплатять її); а втрати і збитки визнають, як тільки виникне несприятливий прогноз, тобто не очікувати моменту, наприклад, коли запас товарів буде реалізовано [16].

І американський, і англійський підхід визначення принципу обачності є більш вузьким порівняно з міжнародним, оскільки розглядають обачність лише в контексті доходів, витрат та дебіторської заборгованості. За міжнародною Концептуальною основою поняття обачності слід використовувати також, наприклад, щодо визначення ймовірного строку корисної експлуатації машин і обладнання, кількості можливих претензій щодо гарантії. Іншими словами, принцип обачності слід застосовувати виключно до всіх статей фінансових звітів.

Достатньо формально викладено у вітчизняних документах найбільш проблематичне поняття – превалювання сутності над формою. Так, за вітчизняними засадами цей принцип означає, що операції обліковуються відповідно до їх сутності, а не лише виходячи з їх юридичної форми [1]. Немає вичерпного розкриття змісту цього терміна і в міжнародній Концептуальній основі, в якій зазначено, що «оцінюючи, чи відповідає стаття визначенню активу, зобов'язання або капіталу, необхідно звернути увагу на сутність та економічну реальність, а не лише на їх юридичну форму» [4, п. 51]. Пояснення цього підходу продемонстровано на прикладі майна, від якого підприємство передбачає отримати вигоди, хоча юридичний контроль на нього відсутній. Такими прикладами є: визнання фінансової оренди як активу і зобов'язання в балансі орендаря [4, п. 51]; відображення ноу-хау, одержаного в процесі дослідно-конструкторської роботи, навіть коли юридичний контроль відсутній [4, п. 57]. Отже, вирішальним

при визнанні активів є контроль вигод від цього майна, а не наявність права власності. Саме тому термінові «активи» надається значення ресурсів, контрольованих підприємством, а не ресурсів, які належать підприємству.

У цілому, вітчизняний підхід формування принципів бухгалтерського обліку та фінансової звітності [1] є більш розширеним порівняно з міжнародним та більшою мірою відповідає американському. Так, у США Рада зі стандартів фінансового обліку США у 1985 р. розробила перелік одинадцяти принципів (концепцій) [15], тоді як, наприклад, у Великобританії у 1985 р. проголошено п'ять фундаментальних принципів підготовки фінансових звітів, різні автори описують їх більшу кількість (наприклад, вісім принципів) [16].

Утім, як справедливо зазначила Н. Гура, існують різні підходи до тлумачення поняття «принцип» [8]. На її думку, перелік вітчизняних принципів охопив не лише принципи в розумінні правил, але й аксіоми бухгалтерського обліку (або особливості бухгалтерського обліку чи передумови його організації). Так, порівнюючи вітчизняний список та перелік за 4 Директивою ЄС від 1978 р., Н. Гура дійшла висновку, що до європейських не включено саме ті принципи, які можна вважати аксіоматичними. Аксіомами бухгалтерського обліку автор пропонує визнати повне висвітлення, автономність, безперервність, єдиний грошовий вимірник, періодичність. А принципами бухгалтерського обліку Н. Гура рекомендує вважати обачність, послідовність, нарахування та відповідність доходів і витрат, превалювання сутності над формою, історичну (фактичну) собівартість.

Слід визнати, що вітчизняний перелік дійсно охопив не лише принципи-правила, але й особливості бухгалтерського обліку, які є загальновідомими і тому лише заважають бухгалтерові-практику зосередитися на концептуальних правилах. Так, принцип єдиного грошового вимірника, що передбачає вимірювання та узагальнення всіх операцій підприємства у його фінансовій звітності в єдиній грошовій одиниці, конкретизовано у статті 5 «Валюта бухгалтерського обліку та фінансової звітності» [1]. А принцип періодичності, що означає можливість розподілу діяльності підприємства на певні періоди часу з метою складання фінансової звітності, по суті більш розгорнуто зазначений у статті 13 «Звітний період» [1]. Поняття автономності, за яким підприємство розглядається як юридична особа, відокремлене від її власників, є також особливістю бухгалтерського обліку, що більшою мірою набуває практичного значення на малих підприємствах. Принцип повного висвітлення, згідно з яким фінансова звітність повинна містити всю інформацію про фактичні та потенційні наслідки операцій і подій, яка може вплинути на рішення, що приймаються на її основі, по

суті є складовою такої якісної характеристики фінансових звітів, як достовірність.

Вітчизняний принцип послідовності, який полягає в постійному застосуванні підприємством обраної облікової політики, є одним з основних положень і американської, і англійської практики обліку, проте в міжнародній концептуальній основі це поняття розглядається з позиції зіставності фінансових звітів для надання їх користувачам змоги визначати тенденції у фінансово-мустані й результатах діяльності підприємства. Міжнародний підхід до цього питання полягає в тому, що «вимір та відображення фінансового впливу подібних операцій та інших подій має виконуватися послідовно в межах підприємства в різні проміжки часу». Але разом з цим визначено, що «підприємству недоцільно надалі застосовувати облік операцій та інших подій, якщо прийнята політика суперечить якісним характеристикам доречності та достовірності» [4, п. 39-40]. Тому концептуальна основа рекомендує не залишати свою облікову політику без змін у разі існування більш доречних і достовірних альтернатив, а для користувачів відображати відповідну інформацію за попередні періоди. Тобто пріоритетною в застосуванні облікової політики є не постійність її застосування, а доречність і достовірність. Отже, зіставності фінансових звітів слід досягати не постійністю облікової політики, а наданням відповідної інформації про її зміни.

На особливу увагу заслуговує вітчизняний принцип історичної (фактичної) собівартості. Вивчення міжнародних стандартів показує, що це поняття використовується, як правило, під час оцінювання активів у момент їх надходження, але на дату складання балансу існують різні варіанти оцінки активів та зобов'язань. Усього в Концептуальній основі фінансових звітів передбачено кілька видів оцінки елементів фінансових звітів: історична собівартість, поточна собівартість, вартість реалізації, теперішня вартість. І тому з позицій міжнародних стандартів не можна стверджувати, що саме історична собівартість є пріоритетною для оцінки активів у фінансовій звітності. Звідси є підстави виключити з вітчизняного переліку принцип історичної собівартості, оскільки варіант оцінки активів і зобов'язань залежить, по-перше, від наміру підприємства продовжувати чи скорочувати свою діяльність та, по-друге, від видів активів і зобов'язань (основні засоби, запаси, цінні папери тощо).

Таким чином, на підставі дослідження з метою повного узгодження вітчизняних принципів з міжнародними пропонується використовувати в практичній діяльності такі чотири основоположні принципи: **превалювання сутності над формою, нарахування, обачності, безперервності** (табл. 1).

Висновки. У результаті дослідження запропоновано визнати основними принципами такі поняття: превалювання сутності над формою, нара-

Таблиця 1. Основні принципи складання фінансової звітності

№	Принцип	Сутність принципу	Фінансовий звіт
1	Превалювання сутності над формою	Визнання активів і зобов'язань, які контролює підприємство	Баланс
2	Нарахування	Визнання доходу в момент реалізації	Звіт про прибутки і збитки
3	Обачність	Запобігання завищенню чи заниженню доходів і витрат, активів і зобов'язань	Баланс, звіт про прибутки і збитки
4	Безперервність	У випадку можливості ліквідації підприємства оцінка активів за цінами розпродажу	Баланс

ування, обачність, безперервність. При цьому уточнено сутність поняття обачності, яке має означати, що слід запобігати не лише завищенню, але й заниженню доходів і витрат, активів і зобов'язань; та поняття безперервності, яке має означати, що фінансова звітність складається, виходячи з припущення діючого підприємства, якщо не зазначено протилежне.

Оскільки зазначені положення стосуються відображення статей фінансових звітів, логічно називати їх принципами складання фінансової звітності (як це визначено у ПСБО 1). Застосування обмеженого кола принципів як правил формування інформації у фінансових звітах з повним дотриманням міжнародного підходу полегшить роботу вітчизняних бухгалтерів.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» від 16.07.99 р., № 996.
2. Столови, Е. Розбіжності між національними стандартами бухгалтерського обліку і МСБО: вимірювання, визначення і висновки. 28-й Конгрес Європейської асоціації бухгалтерів / Е. Столови, Я. Дінг, О.-К. Хоуп, Т. Джінджейн // Бухгалтерський облік і аудит. – 2005. – № 7. – С. 64.
3. Сравнительный анализ основных требований к бухгалтерской (финансовой) отчетности в МСФО 1 и РСБУ (по состоянию на август 2006 года) [Електронний ресурс] // Цит. [04.09.09] Доступний з www.minfin.ru.
4. Концептуальна основа складання та подання фінансових звітів // Міжнародні стандарти бухгалтерського обліку : перекл. з англ. за ред. С. Ф. Голова. – К. : Федерація професійних бухгалтерів і аудиторів України, 1998. – 736 с.

5. Грюнинг, Х. Ван. Международные стандарты финансовой отчетности. Практическое руководство : 3-е изд. / Х. Ван. Грюнинг // Всемирный банк. – М. : Мир, 2006. – 344 с.
6. Стед, Джон. Відповіді на запитання читачів нашого журналу / Джон Стед // Бухгалтерський облік і аудит. – 2003. – № 8. – С. 55-57.
7. Литвин, Н. Концептуальна основа фінансового обліку та звітності: чи потрібна вона Україні? / Н. Литвин // Бухгалтерський облік і аудит. – 2006. – № 9. – С. 10-14.
8. Гура, Н. Бухгалтерський облік як наука, його принципи, предмет і об'єкти / Н. Гура // Бухгалтерський облік і аудит. – 2007. – № 6. – С. 3-8.
9. Цветкова, Н. Суттєвість інформації фінансової звітності та її вплив на економічні рішення користувачів / Н. Цветкова // Бухгалтерський облік і аудит. – 2007. – № 7. – С. 38-45.
10. Кучеренко, Т. Принцип історичної (фактичної) собівартості у фінансовій звітності / Т. Кучеренко // Бухгалтерський облік і аудит. – 2008. – № 10. – С. 14-18.
11. Кучеренко, Т. Принцип обачності у фінансовій звітності / Т. Кучеренко // Бухгалтерський облік і аудит. – 2009. – № 2. – С. 8-13.
12. Соловьева, О. В. Международная практика учета и отчетности : учебн. / О. В. Соловьева. – М. : ИНФРА-М, 2005. – 332 с.
13. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності», затв. наказом Мінфіну України від 31.03.99 р. № 87.
14. Нидлз, Б. Принципы бухгалтерского учета / Б. Нидлз, Х. Андерсен, Д. Колдуэлл : пер. с англ. (ред. Я. В. Соколова). – М. : Финансы и статистика, 2004. – 496 с.
15. Энтони, Р. Учет: ситуации и примеры : пер. с англ. (ред. и предисл. А. М. Петрачкова) / Р. Энтони, Дж. Рис. – М. : Финансы и статистика, 1993. – 560 с.
16. Введение в бухгалтерское дело : пер. с англ. – К. : Торгово-издательское бюро ВНУ, 1994. – 384 с.

УДК 657.37

Дубовая Валентина Володимирівна, кандидат економічних наук, доцент кафедри обліку і аудиту Полтавського національного технічного університету ім. Ю. Кондратюка. **Міжнародні та вітчизняні засади складання фінансової звітності: мета, якісні характеристики, принципи.** Дослідження повноти висвітлення і однозначного тлумачення у вітчизняних нормативних документах міжнародного підходу до визначення мети, якісних характеристик та принципів складання фінансової звітності. Проаналізовано міжнародний підхід до визначення якісних характеристик фінансових звітів та основоположних облікових принципів-припущень, трактування достовірності й превалювання сутності над формою. Пропонується визнати основними принципами складання фінансових звітів в Україні превалювання сутності над формою, нарахування, обачність, безперервність.

Ключові слова: фінансовий звіт, превалювання сутності над формою, нарахування, обачність, безперервність.

УДК 657.37

Дубовая Валентина Владимировна, кандидат економічних наук, доцент кафедри учета и аудита Полтавского национального технического университета им. Ю. Кондратюка. **Международные и отечественные основы составления финансовой отчетности: цель, качественные характеристики, принципы.** Исследование полноты освещения и однозначного трактования в отечественных нормативных документах международного подхода к определению цели, качественных характеристик и принципов составления финансовой отчетности, трактование достоверности и превалирования сущности над формой. Предлагается признать основными принципами составления финансовых отчетов в Украине превалирование сущности над формой, начисление, осторожность, непрерывность.

Ключевые слова: финансовый отчет, превалирование сущности над формой, начисление, осмотрительность, непрерывность.

Стаття отримана редакцією 01.03.2010 р.

UDC 657.37

Dubovaya Valentina Volodimirivna, candidate of economic sciences, docent of chair of accounting and audit of Yu. Kondratjuk Poltava national technical university. **International and national framework for the preparation of Financial Statements: the objective, qualitative characteristics, underlying assumptions.** The article is devoted to the comparison of international and national approaches to the objective, qualitative characteristics, underlying assumptions of Financial Statements. Some peculiarities of American and English accounting concepts are presented. Suggestions for practical using the main principles are substance over form, accrual basis, prudence, going concern.

Keywords: financial statement, predominating of essence above a form, extra charge, circumspection, continuity.